

Gratis medicin
hjælper Hus
Forbi-sælgere

SIDE 24

Genordination
kortlagt

SIDE 23

TEMA

Styr på borgernes medicin

Apoteket underviser
i kommunerne

10

Kampagnen kører fra
den 13. september til 10. oktober

apotek

PAS goedt PÅ FODEN

Små gode vaner gør en stor forskel

Dine fødder er på hårdt arbejde hver dag. Men får de den omsorg, de har fortjent? Sunde fødder spiller en stor rolle for dit velvære, så gør det til en god vane at bruge lidt tid på fodpleje hver dag. Fodvorter og ligtorne starter i det små men kan udvikle sig til at blive både smertefulde og svære at slippe af med. Få gode råd om fødderne her på apoteket og på apoteket.dk/paspåfoden

Godt vi har apoteket

I samarbejde med
 **DANSKE
FODTERAPEUTER**

INDHOLD

4 Leder

Apotekets undervisning kan nedbringe medicinfejl i kommunerne

5 Medieklip

6 Nyheder

10

TEMA

Apoteket underviser

12

Plejecenter fik opdateret viden om nye lægemidler

18

At undervise giver fagligt løft

20

Undervisningsopgave giver værdi for apoteket

23

Genordinationsydelsen undersøgt

24

Medicinordning kan blive Sussi Knudsens vej ud af hjemløshed

28

Ny viden

Nyt om apoteksrelevant forskning

29 Rundt om

P-piller

30 APOTEKERLAND

Se hvem, der er udnævnt, flyttet eller har åbnet ny filial.

Ved at undervise viser vi, at apoteket kan mere end blot at udlevere medicin

Louise V. Thorsen,
farmaceut, Ebeltoft Apotek

24

HJÆLP. Sussi Knudsen og hendes Hus Forbi-kolleger kan hente medicin på apoteket uden beregning. Ordningen, der blev født under første COVID-19-nedlukning, er nu forlænget yderligere.

Medicinfejl kalder på systematisk indsats

HVER DAG sker der utilsigtede hændelser i forbindelse med håndtering af borgernes medicin på landets plejehjem, bosteder og i hjemmeplejen. Hovedparten af de hændelser, der indrapporteres fra den kommunale plejesektor, vedrører medicin håndtering. Et billede der bekræftes, når myndighederne er på tilsynsbesøg. Her er eksempler på, at man har fundet doseringsæsker uden mærkning med patientens navn og cpr-nummer, flere forskellige versioner af de samme medicinlister og manglende overensstemmelse mellem antallet af tabletter i doseringsæskerne og på medicinlisten.

De mange utilsigtede hændelser øger risikoen for, at borgeren får for meget, for lidt eller forkert medicin – situationer der i værste fald kan have fatal udgang.

Som man får indblik i fra dette temanummer af Farmaci, er håndteringen af borgernes medicin i kommunerne en yderst kompleks og krævende opgave for de medarbejdere, der står med medicinen mellem hænderne i dagligdagen. Der er mange arbejdsgange, der skal forløbe korrekt, for at borgerne får den ordinerede medicin på det rette tidspunkt. Og mange medarbejdere er inde over processen.

Igennem de senere år er der kommet stadig mere opmærksomhed på problemstillingen fra tilsynsmyndigheder og i kommuner. Mange kommuner og institutioner gør en stor indsats for at etablere og fastholde kvalitetssikrede arbejdsgange, der understøtter medicinsikkerheden, så der er tryghed for både borgere, pårørende og personale.

Opkvalificering af medarbejdere i kommunale plejetilbud øger medicinsikkerheden

Jesper Gulev Larsen,

formand for

Danmarks Apotekerforening

Som et led i det arbejde indgår nogle kommuner samarbejde med lokale apoteker om at opkvalificere både sundhedsfagligt og pædagogisk personale. Det giver rigtig god mening at udnytte fagligheden på apotekerne til at klæde medarbejderne i kommunerne på til at håndtere borgernes medicin.

Apotekets farmaceuter og farmakonomer er uddannet i sikker medicin håndtering og er opdateret på seneste nye viden om lægemidler. De kan tilrettelægge et skræddersyet undervisningsforløb tilpasset den enkelte institution og de specifikke udfordringer, som medarbejderne oplever netop der.

Selvom samarbejde mellem apotek og kommune om undervisning af plejepersonale og kvalitetssikring af medicin håndtering har eksisteret i flere år, varierer det meget fra kommune til kommune, og samarbejdet er ofte knyttet op på tidsbegrænsede puljer og projekter. Der er derfor et stort potentiale i at løfte medicinsikkerheden i social- og plejesektoren gennem større udbredelse.

I Apotekerforeningen mener vi, at der bør indføres krav om, at alle relevante medarbejdere på plejehjem og bosteder regelmæssigt deltager i undervisning i sikker håndtering af medicin. Det vil give et systematisk løft af medicinsikkerheden og øge trygheden for borgere og medarbejdere i kommunerne.

På apotekerne står vi klar til at hjælpe med opgaven. ●

13.400
nåede personer

På apoteket.dks Facebook-side var der særlig stor interesse for opslaget om, at apoteket er forpligtet til at tilbyde kunderne den billigste medicin. Opslaget blev delt **76** gange og nåede ud til over **13.000** personer, mens der var **206** interaktioner.

For år tilbage var der pres på nogle af de store apoteker og dermed ventetid. Det er ikke et emne længere. Det er blandt andet på grund af, at vi har fået så mange nye enheder, så kundelaget er spredt mere ud

Jesper Gulev Larsen, formand for Danmarks Apotekerforening, DR P4 Radioavisen 06.00, 15. juli 2021

TOP 3

Top 3 mest besøgte sider på apoteket.dk

1. Find apotek
2. Antistoftest
3. Pillepas

Apotekerforeningen tweeter om gode medicinvaner

NY APP VISER VEJ TIL MEDICINEN

Hvis du bruger receptmedicin, har du muligvis oplevet at gå forgæves på apoteket, fordi din medicin har været udsolgt eller i restordre (...) Apotekerne har for nylig lanceret en ny app ved navn 'apoteket', der skal gøre hverdagen lidt nemmere for personer i fast medicinsk behandling. I appen kan du se, om apoteket har din medicin på lager.

helse

Helse, August 2021

Mest læste nyhed på medlemsnettet

Nyheden "**Sådan skal apoteket håndtere borgernes medicinaffald**" var ved redaktionens slutning den mest læste i august måned. Nyheden udkom den 29. juli, og siden er der blevet klikket

445
gange på den.

Apoteker underviser selvejende botilbud

Apotekerforeningen samarbejder med Selveje Danmark om fem undervisningsdage for medarbejdere på selvejende botilbud.

Håndtering af beboeres medicin på landets botilbud er en stor og kompleks opgave, som apoteket kan hjælpe de ansatte med at blive klædt på til. Det gælder også de cirka 300 selvejende botilbud, der er organiseret i foreningen Selveje Danmark.

For at vise, hvad apoteket kan bidrage med, har Apotekerforeningen indgået samarbejde med brancheorganisationen Selveje Danmark om fem enkeltstående kursusdage for medarbejdere fra de selvejende botilbud. Udvalgte apoteker med stor undervisnings erfaring inden for socialområdet varetager undervisningen. Den afholdes to gange i Jylland og tre gange på Sjælland hen over sommeren og efteråret.

"Tanken er, at kursusdagen skal funge-

re som en appetitvækker, der viser, hvordan apotekerne kan bidrage til at klæde medarbejderne på botilbuddene på til at håndtere beboernes medicin og dermed højne medicinsikkerheden," siger sundhedsfaglig direktør i Apotekerforeningen, Birthe Søndergaard.

Deltagerne opfordres til efterfølgende at tage kontakt til deres eget lokale apotek for mere undervisning. På kursusdagen modtager de et katalog over undervisningsemner. Bliver apoteket kontaktet af et botilbud, der ønsker undervisning, står kredskonsulenterne til rådighed med hjælp og sparring.

Læs i øvrigt temaet om apotekets undervisning fra side 10.

Strategidag og Apotekerkonference 2021

Hvordan driver man en sundhedsfaglig forretning, der kan løfte opgaver i et moderne sundhedsvæsen? Det spørgsmål søges der svar på, når Apotekerforeningen samler medlemmerne til Apotekerkonference 2021. Fællesprogram og parallelsessioner vil give eksempler på, hvordan faglighed, ledelse og økonomi kan understøtte og videreudvikle den professionelle, faglige forretning.

Blandt talerne på **Apotekerkonferencen** bliver Christina Fogtmann Fosgerau, der er lektor ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, og udviklingschef Charlotte Verner Rossing fra Pharmakon. De vil med udgangspunkt i konkrete studier, give et indblik i, hvordan apoteket møder og kommunikerer med borgerne.

Konferencen afholdes i sammenhæng med en **strategidag**, hvor foreningens medlemmer skal fortsætte de sidste måneders drøftelser af ny strategi for apotekerne.

Det hele sker den **20. og 21. september** på **Copenhagen Marriott Hotel**.

Fra 1. kvartal i år faldt regionernes udgifter til medicintilskud med 135 millioner kr. Det skyldes, at apotekernes medicinpriser faldt med omkring 10 procent til et historisk lavt niveau i starten af 2021

Per Nielsen, analysechef, Danmarks Apotekerforening
i debatindlæg i Sundhedsmonitor, juli 2021

Glem ikke...

Hvert år sætter Alzheimerforeningen fokus på demens med landsindsamlingen Huskedagen. I år er **Huskedagen lørdag den 25. september.**

Apotekerne har siden 2017 samarbejdet med Alzheimerforeningen om at gøre apotekerne demensvenlige.

DENGANG

... opium var lidelsens faste følgesvend

Opium har gennem tiderne været tæt forbundet med menneskelig lidelse – både som årsag og lindring. Mesopotamiske tavler beretter om den, grækerne hyldede den, araberne videreførte den, og gennem det meste af 1800-tallet var opium en fast del af medicinskabet.

Opium var indbegrebet af datidens polyfarmaci – den oprådte som regel sammen med et utal af andre droger, virksomme eller ej. Eksempelvis introducerede alkymisten Paracelsus i 1500-tallet laudanum, der indeholdt opium, alkohol og midler som rav, perlestøv, moskus og mumiepulver.

Opium er i sig selv utilregnelig, da det foruden morfin indeholder 20 forskellige alkaloider, der alle har en indflydelse på den samlede virkning. Det har da også været lægernes klage igennem tiderne – selv rene opiumsdråber har virket forskelligt fra gang til gang.

Da morfin blev udvundet rent for første gang i 1803, erstattede det hurtigt opium, der dog aldrig helt forsvandt. Laudanum og tilsvarende opiumsdråber nyder stadig en vis popularitet i USA, og i Danmark kan man få opiumsdråber mod diarré.

På den anden side har opium også forårsaget megen lidelse. Stoffet er stærkt afhængigheds-skabende, og i det 18. og 19. århundrede var især Storbritannien indhyllet i en opiumsepidemi. Briterne udnyttede dog også selv opiumsafhængighed overfor især Kina, hvor det var bandlyst af samme årsag. Briterne indsmuglede opium til misbrugere i Kina i så stort et omfang, at det udgjorde op mod 15-20% af de samlede indtægter i imperiet.

Opium er stadig i dag genstand for megen misbrug, ikke kun på grund af morfin, men også heroin, der ironisk nok oprindeligt blev markedsført som et alternativ til morfin og opium, der ikke var vanedannende.

Foto: Dansk Farmacihistorisk Fond

PARAT. Apotekernes kredskonsulenter stod klar til at fortælle om apotekets medicinkompetencer, da ledere fra landets botilbud var samlet til Socialt Lederforums landsmøde på Hotel Nyborg Strand i slutningen af august.

Apotekerne repræsenteret på Socialt Lederforums landsmøde

Socialt Lederforum afholdt den 18. og 19. august landsmøde i Nyborg. Apotekerne var repræsenteret med en stand, hvor kredskonsulenterne Christina Hoffmann Hyldig og Tove Oldam var klar til at tale med deltagerne om dosisdispensering og mulighederne for at samarbejde med

lokale apoteker om eksempelvis undervisning i medicinhåndtering.

Socialt Lederforum er en landsdækkende interesseorganisation for tilbud til mennesker indenfor handicap- og psykiatriområdet, og deltagerne på landsmødet er typisk ledere fra landets botilbud.

75.649

borgere har hentet apotekets app. Hver dag kommer flere til.

Tallet er fra den 25. august 2021

Selvalgsordningen evalueret

Lægemiddelstyrelsen har gennemført den første af to evalueringer, efter salget af håndkøbslægemidler blev liberaliseret i 2018. Den viser blandt andet, at salget er steget i perioden. Siden den 1. januar 2018 gav nye regler apoteker og butikker mulighed for at placere visse håndkøbslægemidler i butiksarealet og ikke kun bag disken. Nu foreligger den første af to planlagte evalueringer af den såkaldte selvalgsordning.

Evalueringen viser, at salget af håndkøbslægemidler, der kan placeres i selvvalg, er steget i perioden 2017-2019. Stigningstakten har overordnet set været større end i årene op til. Apoteker og butikker ikke skal dog ikke foretage en separat indberetning af håndkøbslægemidler i selvvalg, og det kan derfor ikke konkluderes, om det øgede salg helt eller delvist skyldes selvalgsordningen.

Samtidig har antallet af bivirkningsindberetninger for håndkøbslægemidler, der kan placeres i selvvalg, været stabilt. Til gengæld er antallet af henvendelser til Giftlinjen for midler mod forstoppelse og antihistaminer til systemisk brug, der kan placeres i selvvalg, steget parallelt med, at salget af antihistaminer er steget, viser data fra evalueringen.

Af de apoteker, der har bidraget til evalueringen, har 81 % svaret, at de har placeret lægemidler i selvvalg på et tidspunkt i ordningens 2 første år. Det gælder for 33 % af de adspurgte butikskæder.

Lægemiddelstyrelsen peger i den første evaluering ikke umiddelbart på behov for justering af ordningen.

Den anden evaluering er planlagt til 2022.

Frigør potentialet i dit apotek

Den digitale forbruger er her. Lad BD Rowa Technologies støtte dig i overgangen til den digitale apoteksverden.

Fordelene ved automatisering er enorme.

Lever omkostningseffektive recepttjenester med Rowa Technologies. Øg kapaciteten, frigør kapital der er bundet i varelagre, og reducer spild til næsten ingenting.

Og med Rowa Technologies er der mere endnu. Rowa letter dine første skridt ind i den digitale verden med en netværksportefølje af produkter: fra automatisering af medicinudlevering til butiksudstillinger- og digitale skærme i butiksvinduet.

Kontakt:

Henrik Walter, mobil: 61 27 08 08, e-mail: henrik.walter@bd.com

bd.com/rowa

Rowa® Technologies

Rowa® Vmax

En intelligent løsning til opbevaring og udlevering

Rowa Vmotion®

En fleksibel, interaktiv udstilling til håndkøbsmedicin og selvbetjening

TEMA

APOTEKET UNDERVISER

Apotekets undervisning forhindrer medicinfejl

En pille bliver fundet på gulvet. En borger får udleveret forkert medicin. En anden glemmer at tage sine piller. Fejl i forbindelse med håndteringen af borgernes medicin på bosteder, plejehjem og i hjemmeplejen er et kendt og udbredt problem.

Tallene taler deres tydelige sprog: Kommunerne rapporterede sidste år **230.397** utilsigtede hændelser. Af dem var **156.050** – eller næsten 2 ud af 3 – fejl, der var opstået i forbindelse med medicinering af borgere i blandt andet social- og plejesektoren. Og går man en tur ned af gangen på en medicinsk afdeling på et af landets hospitaler, er op mod 40 % af sengepladserne på stuerne besat af ældre, der er indlagt som følge af medicinrelaterede problemer.

Medicinhåndtering er en kompleks opgave for medarbejderne i kommunerne. Og ofte er det sundhedsfaglige og pædagogiske personale slet ikke klædt på til den. Mange savner simpelthen viden om, hvordan den medicin, som de står med i hænderne hver dag, virker, og hvordan de håndterer den på sikker vis.

Igennem de senere år er en del kommuner begyndt at indgå aftaler med det lokale apotek om at hjælpe med et kompetenceløft af medarbejderne. Sammen med apoteket afklares behovet, og der udarbejdes og gennemføres et skræddersyet undervisningsforløb for medarbejderne.

I den første artikel i dette tema fortæller kvalitetsansvarlig sygeplejerske på et stort plejecenter i Ebeltoft, Hanne Morgenfrue, om de udfordringer, hun og hendes kollegaer oplever med håndtering af beboernes medicin – og om, hvordan undervisning af en farmaceut fra det lokale apotek har været med til at klæde hende bedre på til opgaven.

I de efterfølgende artikler giver apoteksfarmaceuter og apotekere deres bud på, hvad de kan bidrage med, og hvorfor de mener, at undervisning af medarbejdere i kommunerne er en vigtig opgave for apotekerne.

God læselyst.

Redaktionen

APOTEKET UNDERVISER

Kompetenceløft til plejecentret

Sundhedspersonalet på plejecentre er udfordret af manglende viden om de mange nye typer lægemidler, som kommer på markedet. Men som det er tilfældet i Ebeltoft, kan det lokale apotek med målrettet undervisning klæde plejecentrene på med information om ny medicin, og hvordan den virker. Det er først og fremmest til gavn for beboernes behandling og kan samtidig forebygge medicinfejl, siger kvalitetsansvarlig sygeplejerske.

OMSORG. For at give beboerne på plejecentret Søhusparken den bedst mulige pleje, må Hanne Morgenfrue og hendes kollegaer have opdateret viden om den nye medicin, der løbende kommer på markedet.

AF KIM ANDREASEN
FOTO: ANDREAS BANG KIRKEGAARD

Søhusparken er et stort plejecenter i Ebeltoft. Centret, der har 110 plejeboliger, ligger i et naturskønt område med udsigt til hav og skov. Her arbejder kvalitetsansvarlig sygeplejerske, Hanne Morgenfrue, og en af hendes helt centrale opgaver er at sikre, at beboernes medicin bliver håndteret korrekt.

“Jeg skal først og fremmest være med til at sikre, at beboerne får deres medicin til tiden, og at de får den rigtige dosis. Vi har faste procedurer for det, og det er der godt styr på. Det er oftest social- og sundhedsassistenterne, som giver medicinen, og der har jeg et ansvar for, at de bliver lært op og får den nødvendige viden om medicinen”, forklarer Hanne Morgenfrue.

Nye præparater er en udfordring

Men det kan være en udfordring for både Hanne Morgenfrue, hendes sygeplejerskekolleger og det øvrige sundhedspersonale, når der kommer nye præparater på markedet, som de ikke bliver introduceret for.

“Vi skal så selv slå lægemidlerne op i de forskellige opslagsværker, der findes, og efter bedste evne prøve at huske, hvad man skal være opmærksom på. For eksempel hvordan de virker sammen med andre lægemidler. Vi forsøger selvfølgelig at huske at fortælle hinanden om de nye typer medicin, men der er ikke så meget systematik i det. Også fordi der hele tiden sker noget nyt”, siger den kvalitetsansvarlige sygeplejerske.

Hun og hendes kolleger tog derfor kontakt til det lokale apotek for at få egentlig undervisning i de nye typer af medicin, og hvordan de virker.

“Vi udvalgte fire emner - antikoagulerende medicin, diabetesmedicin, midler mod KOL og en gennemgang af den såkaldte “tryghedskasse” (en samling af præparater, der skal lindre smerte og angst hos døende, red.), hvor vi synes, at det kan være ekstra vanskeligt at følge med i, hvad der sker, og hvor vi ønskede mere viden,” siger Hanne Morgenfrue.

I forhold til tryghedskassen var det især de forskellige præparaters indvirkning på hinanden, som personalet på Søhusparken var usikre på.

“Når man står med en terminal patient, skal

vi jo være helt sikre på, at vi gør det allerbedste for vedkommende, så den sidste tid bliver så god som overhovedet muligt. Så skal man jo ikke give et middel for angst, som så måske ophæver virkningen af det, som man giver for smerter”, siger Hanne Morgenfrue.

På forkant med udviklingen

Hun understreger, at de på Søhusparken har et ønske om hele tiden at være på forkant med udviklingen.

“Det er for eksempel godt at vide, hvor lang tid man skal se en beboer, som har fået et bestemt præparat, an, før virkningen indtræffer. Vi ved jo godt, at nogle antidepressive medicintyper først virker efter tre måneder. Det samme kan være tilfældet for andre midler. Så skal man ikke stoppe med behandlingen efter nogle uger. Det vil vi gerne blive klogere på”, forklarer hun.

COVID-19-pandemien har gjort undervisningsforløbet vanskeligt, men alligevel har Hanne Morgenfrue og hendes kolleger nu været igennem tre af de fire emner for Apotekets undervisning. Konkret har det foregået på den måde, at en farmaceut fra apoteket er mødt op på plejecentret og givet sygeplejerskerne en grundig gennemgang af de forskellige emner.

“Efterfølgende har vi afholdt seancer for vores social- og sundhedsassistenter, hvor vi har videregivet det, vi har lært af apoteket. De har virkelig været begejstret for at få ny viden om det, de putter i pilleæskerne til beboerne. Det har især været godt, at vi har fået så meget på skrift fra undervisningen. Det har vi kopieret flittigt og delt ud, og jeg kan se, at nogle af kopierne er ved at være helt slidt ned af at blive brugt”, siger Hanne Morgenfrue.

Kompetenceløft kan give bedre tilsyn

Siden 1. januar 2017 har Styrelsen for Patientsikkerhed foretaget såkaldte risikobaserede sundhedsfaglige tilsyn i hjemmeplejen og på plejecentre. Tilsynet har fokus på den sundhedsfaglige indsats. Det gælder eksempelvis opgaver som medicin håndtering og sårpleje, fortæller Charlotte Hjort, der er enhedschef i Styrelsen for Patientsikkerhed.

“Vi oplever forskellige udfordringer med medicin håndtering, når vi går på tilsyn i hjemmeplejen og på plejehjem. Det kan være manglende opdatering af medicinlister,

Jo mere viden man har, jo mindre risiko er der [...] For os er målet med undervisningen først og fremmest at give vores beboere den bedste behandling

Hanne Morgenfrue,
kvalitetsansvarlig sygeplejerske,
plejecenteret Søhusparken

uoverensstemmelse mellem det antal tabletter, der er hældt op, og det, der står på medicinlisten, eller manglende medicin, fordi det ikke er hjemkøbt. Vi ser også opbevaring af gammel medicin sammen med aktuel medicin, hvilket øger risikoen for, at borgeren får noget forkert”, siger Charlotte Hjort.

Hun tilføjer, at der fortsat er problemer at påpege og plads til forbedringer i tilsynet, og at et kompetenceløft af personalet er en af de ting, der skal til for at løse problemerne med medicinbehandling.

Selv om det kan være svært at dokumentere direkte, mener Hanne Morgenfrue, at apotekets undervisning i nye typer af medicin er med til at forebygge fejl og utilsigtede hændelser og dermed også sikre, at alt er helt i orden, når tilsynet kommer på besøg fremover.

“Jo mere viden man har, jo mindre risiko er der. Vi bliver dygtigere, så vi er mere sikre i det, vi gør. For os er målet med undervisningen først og fremmest at give vores beboere den bedste behandling. At det så skinner igen-

nem i tilsynet, at vi er dygtige og kompetente, er bare ekstra godt”, siger hun.

En stor succes

For Hanne Morgenfrue har undervisningen været en stor succes. Ovenpå vanskelighederne med COVID-19 skal de lige puste ud på plejecentret, men hun kan sagtens forestille sig, at de vil tage fat i apoteket en anden gang.

Den kvalitetsansvarlige sygeplejerske fra Ebeltoft peger også på, at apotekets undervisning har haft en positiv sideeffekt.

“Vi er blevet mere opmærksomme på apoteket som samarbejdspartner og de forskellige andre tilbud, som apoteket har. For eksempel kan de komme ud og undervise de af vores beboere, som selv tager KOL-medicin i, hvordan de skal gøre det. Jeg har da tænkt på, at vi kunne lave en lille “KOL-skole”, hvor vi samler nogle af vores beboere med KOL til en undervisningsseance med en farmaceut”, siger Hanne Morgenfrue. ●

ANSVARLIG. Som kvalitetsansvarlig sygeplejerske er det Hanne Morgenfrues ansvar at social- og sundhedsassistenterne har den nødvendige viden om borgernes medicin.

Rowa[®] Technologies

Fremtiden inden for apoteker

Lad BD Rowa støtte dig i overgangen til den digitale apoteksverden

- ✓ Centraliseret kontrol af alle digitale Rowa-systemer
- ✓ Kompatibel med alle løsninger fra Rowa samt andre producenter
- ✓ Enkelt design på webportalen vCloud

For flere oplysninger kontakt:

Henrik Walter

Mobil: 61270808

e-mail: henrik.walter@bd.com

Rowa[®] Technologies

Rowa®-opbevaringssystemer

Intelligente løsninger til opbevaring og udlevering i apoteker. Drag fordel af 20 års erfaring fra mere end 6.500 installationer i hele verden.

Rowa Vmotion®

Et fleksibelt, interaktivt præsentationværktøj som fremviser produkter, tilbud og reklamer til kunder i apoteket.

Rowa Vpoint™

Selvbetjeningsterminal som giver kunder adgang til vigtig information samt til at betjene dem selv inde i apoteket.

Mere innovation på vej fra Rowa Technologies:

Rowa Vshelf™ - Direkte salg via QR-kode udenfor apoteket.

Farmaceuter: Tilfredsstillende at dele

Det er fagligt udfordrende og giver en stor personlig gevinst, når man som farmaceut underviser pleje- og sundhedspersonale i at håndtere forskellige typer af medicin. Undervisningen er også med til at vise, at apoteket kan tilbyde andet end at udlevere medicin, siger to apoteksfarmaceuter, som har stået for undervisning i deres kommune.

Af Kim Andreasen

For snart to år siden tog de kvalitetsansvarlige sygeplejersker på plejecentrene i Syddjurs Kommune kontakt til Ebeltoft Apotek. De havde brug for faglig opdatering i at håndtere visse typer af medicin, så de både var bedre rustet til at tage dialogen med lægen men også til at instruere det øvrige personale i forskellige slags lægemidlers virkning, bivirkning, og hvordan de interagerer.

Det var Louise V. Thorsen, farmaceut på Ebeltoft Apotek, som fik opgaven med at undervise. Efter et møde med sygeplejerskerne fandt de i fællesskab frem til fire medicinrelaterede emner, som de følte, de havde behov for at få mere viden om: inhalatorer i relation til KOL og astma, blodfortyndende medicin, helt præcis gruppen af antikoagulantia, medicin mod diabetes og endelig en gennemgang af den såkaldte "tryghedskasse", som er den samling af forskellige midler, man kan bestille, når man har en borger i den terminale fase, som har brug for eksempelvis smerte- eller angstlindring.

Nogen kan bruge min viden

Louise V. Thorsen kastede sig ud i opgaven. Selv om COVID-19-pandemien har trukket undervisningsforløbet ud, så der stadig mangler en enkelt undervisningsgang, vil hun godt konkludere, at undervisningen har givet hende et fagligt løft.

"Jeg sagde til mig selv fra starten, at hvis jeg skal undervise, skal jeg have 110 % styr på mit stof. Derfor har jeg også brugt

meget tid på at sætte mig ind i det, for hvis man skal forklare noget til andre, er man jo også nødt til selv at forstå det. Personligt er det tilfredsstillende, at jeg kan dele ud af min faglige viden, og at der faktisk er nogen, der kan bruge den viden, jeg har", siger Louise V. Thorsen.

På Gilleleje Apotek har farmaceut Freshta Hashimi stået i spidsen for undervisning af plejepersonale, primært socialpædagoger, på forskellige botilbud i den lokale kommune, Gribskov. I undervisningen var der fokus på korrekt medicin-håndtering og brug af forskellige lægemidler - blandt andet psykofarmaka og epilepsi-medicin.

Udfordrende på den gode måde

Det var første gang Freshta Hashimi skulle prøve at undervise. Hun synes både planlægningen og selve udførelsen af undervisningen har været udfordrende, men på den gode måde.

"Det er jo et stort ansvar at undervise, men jeg kan lide at lære fra mig. Jeg har især fået styrket mine formidlings- og kommunikationsevner. Når man skal give viden videre til plejepersonalet, så det giver mening for dem, lærer man meget om, hvordan man formulerer sig. Det er også en stor og spændende udfordring at kunne motivere dem til at deltage i diskussioner og få dem til at reflektere over det, de har lært", siger Freshta Hashimi og peger på, at hun kan bruge erfaringerne med kommunikation og formidling fra undervisningen, når hun står i skranken på apoteket og møder mange forskellige slags mennesker.

Apoteket kan mere end at udlevere medicin

Begge farmaceuter fremhæver, at undervisning af sundheds- og plejepersonale er en vigtig opgave for et apotek.

"Ved at undervise viser vi, at apoteket kan mere end blot at udlevere medicin. Vi kan tilbyde mange forskellige ydelser til vores kunder på apoteket. Det gør os synlige", siger Louise V. Thorsen.

Freshta Hashimi er enig og peger på, at det er afgørende, at man som repræsentant for apoteket udstråler en sundhedsfaglig kompetence.

"Det er vigtigt, at man er fagligt stærk i materialet, og at undervisningen er af høj kvalitet", siger hun.

Øge medicinsikkerhed

For Freshta Hashimi er det fagligt tilfredsstillende, at hun kan være med til at give plejepersonale en bedre forståelse af,

ud af sin faglige viden

KOMMUNIKATOR. Rollen som underviser er ny for farmaceut på Gilleleje Apotek, Freshta Hashimi. Opgaven med at undervise socialpædagogisk personale på botilbud i kommunen har styrket hendes formidlingsevner, oplever hun.

hvordan medicin virker på de beboere, som de møder i deres hverdag.

“Med vores undervisning kan vi være med til at gøre plejepersonalet bedre til at identificere lægemiddelrelaterede problemer og få dem til at føle sig trygge, når de håndterer beboernes medicin. Det er forhåbentlig med til at øge medicinsikkerheden og mindske medicinfejl”, siger Freshta Hashimi.

Både Louise V. Thorsen og Freshta Hashimi er helt klar til at påtage sig undervisningsopgaver igen. I Gribskov Kommune har de allerede planlagt endnu et undervisningsforløb i samarbejde med apoteket om nogle måneder. ●

Støttematerialer til undervisere

På medlemsnettet ligger masser af nyligt opdaterede støttematerialer til apotekspersonale, som skal undervise. Her er der hjælp til at forberede, planlægge, gennemføre og evaluere undervisningen.

Bruttopræsentationer

Der ligger bruttopræsentationer inden for tre hovedområder:

- Medicinhåndtering og praktisk brug af medicin
- Lægemiddel- og sygdomsspecifikke emner
- Undervisning af pårørende

Undervisning og præsentation skal altid tilpasses den konkrete situation, målgruppe og behov.

Rollen som underviser

God undervisning kræver mere, end at man har styr på det faglige. Deltagerne skal mødes og involveres, så de får nye perspektiver på deres daglige arbejde og derigennem kan ændre praksis. I materialet på medlemsnettet er der masser af konkrete redskaber og inspiration til, hvordan man styrker sin formidling og bliver en god underviser.

Apotekere: Undervisning giver både

Når apoteket påtager sig at undervise pleje- og sundhedspersonale i fx medicin håndtering kan det ses på bundlinjen. Samtidig er det fagligt motiverende, og apotekerne bliver mere synlige i lokalsamfundet og som en del af sundhedsvæsenet, fortæller to apotekere, som begge har satset på undervisning.

Af Kim Andreasen

Mange apoteker landet over underviser kommunernes pleje- og sundhedspersonale i blandt andet håndtering af lægemidler og information om, hvordan forskellige lægemidler virker.

Men hvad kræver det af et apotek at påtage sig undervisningsopgaver? Hvad skal man som apotek være særligt opmærksom på? Og kan det betale sig økonomisk? Farmaci har talt med to apotekere, som i løbet af de seneste år har afviklet undervisningsforløb for ansatte i deres lokale kommunes social- og sundhedssektor, om deres erfaringer og udbytte af at kaste sig ud i undervisning.

Tæt på personalet

På Bornholm er Gert Møller-Jensen apoteker på Nexø Apotek. For godt tre år siden henvendte Bornholms Regionskommune sig til apoteket og spurgte, om apoteket vil

le påtage sig ansvaret for at undervise godt 800 social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter og sygeplejersker ansat i Bornholms Regionskommune i at håndtere medicin. Og efterfølgende har de, som en udløber af forløbet, undervist pædagogisk personale fra en række botilbud på Bornholm.

“For os har det været en rigtig god faglig investering at undervise. Dels bliver vi selv helt up to date med den seneste udvikling, dels kommer vi tæt på det sundhedsfaglige personale. Apoteket bliver en naturlig del af deres dagligdag. Så ringer de til mig og siger: *Hej Gert. Jeg har lige brug for hjælp.* Det kan være lettere at få fat i mig end sygeplejersken eller lægen”, fortæller Gert Møller-Jensen.

Forståelse for medicin håndtering

Lene Just Jørgensen er apoteker på Bjerringbro Apotek og Hammel Frijsenborg Apotek, hvor hun og hendes ansatte i løbet af 2019 og 2020 har undervist i alt knap 280 både sundhedsfaglige og pædagogiske medarbejdere i Viborg Kommune i blandt andet sikker medicin håndtering og psykofarmaka. I første omgang efterspurgte kommunen undervisning til ansatte i psykiatrien. Efterfølgende var det medarbejderne i kommunens handicapområde, der af apoteket blev opdateret med ny viden om medicin.

Ligesom Gert Møller-Jensen har hun også oplevet, at apoteket er blevet synligt og nærværende for sundheds- og plejepersonalet, og at de nu er begyndt at kontakte apoteket oftere med spørgsmål.

“Jeg kan også mærke, at de har fået en forståelse for det komplekse i at håndtere medicin, og at vi har givet dem redskaber til at reflektere og handle i deres hverdag. De har fået et helt andet mindset - fx i forhold til, hvor vigtigt det er, at borgerne får deres medicin til tiden og i den rette dosis. På den

For os har det været en rigtig god faglig investering at undervise. Dels bliver vi selv helt up to date med den seneste udvikling, dels kommer vi tæt på det sundhedsfaglige personale. Apoteket bliver en naturlig del af deres dagligdag

Gert Møller-Jensen,
apoteker, Nexø Apotek

faglig og økonomisk gevinst

Jeg kan mærke, at de har fået en forståelse for det komplekse i at håndtere medicin, og at vi har givet dem redskaber til at reflektere og handle i deres hverdag

Lene Just Jørgensen, apoteker, Bjerringbro Apotek og Hammel Frijsenborg Apotek

måde mindsker de også risikoen for de utilsigtede hændelser, som hyppigt forekommer på grund af, at man har glemt at give borgeren sin medicin”, siger Lene Just Jørgensen.

Gør undervisningen relevant

Hun understreger, at det er vigtigt, at apoteket tager udgangspunkt i modtagernes situation og udfordringer, når man får en undervisningsopgave.

“Vi prioriterede, at vi forud for undervisningen havde sat os ind i dagligdagen på de forskellige typer bosteder. Helt konkret var vi på besøg en times tid og så, hvordan medicinens gang var fra de modtog den, til den kom ud til borgerne. Vi bad dem også om en top 10 liste over de præparater, som de har i hænderne. På den måde kunne vi fokusere undervisningen og det tilhørende materiale, så det bliver helt relevant for de ansatte”, fortæller Lene Just Jørgensen.

Gert Møller-Jensen peger på, at man skal gøre sig det klart, om man har ressourcer til at gå ind i en undervisningsopgave.

“Hvad enten det er apotekeren eller farmaceuter, der skal stå for undervisningen, så skal man som apotek samlet set kunne give en ekstra skalle”, siger han.

Det kan betale sig

Men hvad med det økonomiske? Kan det overhovedet betale sig for apoteket at kaste sig ud i den opgave, som det er, at undervise?

Samstemmende siger de to apotekere fra Nexø og Bjerringbro, at det selvfølgelig skal løbe økonomisk rundt, når man siger ja til at bruge mange timer på både at forberede og undervise sundheds- og plejepersonale.

“Jeg sælger selvfølgelig undervisningen til en pris, så jeg tjener penge på det. Og jeg synes, at vi som lægemiddeleksperter giver fuld valuta for pengene til kommunerne”, si-

Apotekets undervisningskatalog

På medlemsnettet ligger Apotekets undervisningskatalog, som egner sig godt til en dialog med kommunen og andre. Her er blandt andet en oversigt over de emner, som apoteket vil kunne hjælpe med at undervise i.

Man er velkommen til at tage fat i apotekernes lokale kreds-konsulenter, som gerne bistår i dialogen.

> ger Lene Just Jørgensen.

Gert Møller-Jensen fortæller, at det store undervisningsprojekt hos ham var en god investering.

“Der er gode penge at tjene på det, når man kan køre det samme kursus igen og igen. Vi havde sat en ordentlig pris - både for os, men sandelig også for kommunen,” siger Gert Møller-Jensen.

Han opfordrer andre apoteker til at bruge den skabelon, som Apotekerforeningen har lavet til at beregne, hvad undervisning skal koste.

“Der er jo flere elementer. Der skal udvikles materiale, undervisningen skal forberedes og udføres. Jeg kom fx til at forregne mig i forhold til materialet. Det tog meget længere tid at samle alle papirerne og sætte dem i de 800 kursusdeltageres mapper, end jeg lige troede. Heldigvis ødelagde de ikke økonomien, men det viser bare, at der er mange ting, man skal tage højde for”, forklarer apotekeren fra Nexø.

Klar til at stille op igen

Både på Bornholm og i det midtjyske er apotekerne klar til igen at påtage sig undervisningsopgaver.

“Jeg har sagt til mit personale, at hvis kommunen eller andre offentlige institutioner kommer og spørger os om et samarbejde, så er svaret klart ja. Hvordan vi så løser det, det finder vi ud af”, siger Lene Just Jørgensen.

Ifølge Gert Møller-Jensen har undervisningen givet apoteket et stort udbytte.

“Personalet og kommunen ser os som en mere integreret del af sundhedsvæsenet, og så er det helt simpelt også bare god reklame for apoteket. Derfor tøver vi ikke med at stille op, når apoteket bliver kontaktet af en institution med en udfordring - fx hvis de har fået nye medarbejdere, som har brug for noget viden om medicin”, siger han. ●

Undervisning ved Bjerringbro Apotek

I perioden 2019-2020 underviste Bjerringbro Apotek i alt godt 280 ansatte i handicap-, psykiatri og udsatteområdet i Viborg Kommune.

De ansatte, der fik undervisning, var både sundhedsfagligt personale (sygeplejersker, SOSU-assistenters og -hjælpere) samt ikke-sundhedsfagligt personale (pædagoger, plejere)

Undervisningen bestod af fem moduler: Sikker medicin håndtering. Kroppens funktioner og den rette dosis. Praktisk brug af medicin - herunder forskellige lægemiddelformer relevante for deltagerne og hvordan de bruges og håndteres korrekt. Psykofarmaka og endelig lægemidler relateret til angst, søvnproblemer og epilepsi.

Undervisning ved Nexø Apotek

Apoteket stod i 2018-2019 for undervisning af 800 ansatte på plejacentre, botilbud og i hjemmeplejen i Bornholms Regionskommune.

Målgruppen for undervisningen var både SOSU-assistenters, -hjælpere og sygeplejersker.

Undervisningen blev tilpasset målgrupperne, så SOSU-hjælperne eksempelvis fik noget grundlæggende om medicin håndtering. SOSU-assistenternes fik mere om medicinens virkning, og sygeplejerskerne blev undervist i polyfarmaci og doseringer.

I begge de sidstnævnte grupper var et af de vigtigste fokuspunkter anvendelsen af risikosituationslægemidler.

Genordination kortlagt i ny undersøgelse

I nu to år har behandlerfarmaceuter på danske apoteker kunnet hjælpe borgere, der mangler en recept, ved at genordinere visse lægemidler. Et hold forskere har sammen med 16 apoteker undersøgt, hvordan ordningen bliver brugt i praksis.

Af: Louise Dissing Schiøtt

Flest p-piller, god deltagelse fra alle apotekets medarbejdere og høj tilfredshed hos borgerne. Det er nogle af konklusionerne på en undersøgelse, der gør status på, hvordan og hvor meget genordinationsordningen bliver benyttet på de danske apoteker. Bag undersøgelsen står forskere fra Syddansk Universitet, Københavns Universitet, Fyns Sygehusapotek og Pharmakon.

Hjælper flest unge kvinder med p-pillerne

Undersøgelsen viser, at de 16 deltagende apoteker over en periode på fire uger gennemførte i alt 110 genordinationer. Af dem var næsten halvdelen p-piller, heraf 94 % til kvinder under 35 år. Det billede overrasker ikke Birthe Søndergaard, sundhedsfaglig direktør i Danmarks Apotekerforening.

"Det er helt som forventet, at ordningen især bliver benyttet af p-pillebrugerne. De har stor glæde af apotekets hjælp, når de måske i sidste øjeblik har brug for

næste pakning. Det kan samtidig skyldes, at behandlerfarmaceuter kun kan genordinere mindste pakninger, men for p-piller findes der kun én pakningsstørrelse, så der får brugerne det samme, som de plejer," siger hun.

Kort og inddragende proces

Ifølge undersøgelsen sker de fleste genordinationer om lørdagen og efter klokken 16. Data viser, at behandlerfarmaceuten i 97 % af tilfældene brugte under fem minutter på en genordination, og at de øvrige personalegrupper på apoteket er gode til at henvise til apotekets behandlerfarmaceuter i relevante situationer.

"Det peger på, at genordinationen i de fleste tilfælde går glat, når betingelserne er opfyldt. Derfor kan vi godt være tilfredse med at kunne yde denne ekstra service til borgerne, når de har brug for det," fortæller Birthe Søndergaard.

Potentiale for bredere kendskab

Netop tilfredshed er også kendetegnen-

Det kunne tyde på et potentiale for at udbrede kendskabet, så endnu flere kan få gavn af ordningen

Birthe Søndergaard,
sundhedsfaglig direktør,
Apotekerforeningen

de for langt de fleste borgere, der deltog i undersøgelsen. Ved 95 af de 110 genordinationer, angav borgeren sin tilfredshed som fem ud af fem. Det glæder Birthe Søndergaard, som samtidig ser muligheder for at udbrede den gode service til endnu flere borgere. Undersøgelsen viser nemlig også, at 102 ud af de 110, der fik en genordination, havde fået kendskab til ordningen på apoteket.

"Det kunne tyde på et potentiale for at udbrede kendskabet, så endnu flere kan få gavn af ordningen. For hvis man ikke ved, at man kan få en genordination, vil man måske slet ikke komme ned på apoteket, hvis behovet opstår. Derfor vil vi se på, om vi skal begynde at gøre tydeligere opmærksom på ordningen flere steder, så alle dem, der måtte have behov for det, kan få hjælp," slutter Birthe Søndergaard. ●

Fakta om undersøgelsen

Data blev indsamlet i perioden 21. september-18. oktober 2020 på i alt 16 apoteker fordelt rundt om i landet.

I alt modtog de deltagende apoteker 125 henvendelser om genordination i perioden, hvoraf 110 førte til genordination.

De mest genordinerede lægemidler var p-piller (46,4 %), blodtryksmedicin (28,1 %) samt inhalationsmedicin (16,4 %).

Forskerne bag undersøgelsen er Ulla Hedegaard, lektor på Syddansk Universitet, Alaa Burghle, Ph.d.-studerende ved Sygehusapotek Fyn, Lotte Stig Nørgaard, lektor på Københavns Universitet samt Charlotte Verner Rossing, forskningschef på Pharmakon.

Medicinordning kan blive Sussis vej ud af hjemløshed

Medicinordningen, der giver sælgerne af Hus Forbi mulighed for at hente medicin på apoteket uden beregning, giver tryghed og stabilitet i deres medicinske behandling. For Sussi Knudsen fra København betyder ordningen også, at hun formentlig snart har sparet op til et indskud til egen bolig.

AF: TRINE GANER
FOTO: VITA KORSGAARD

Sussi Knudsen drømmer om et sted at bo. Et sted, hvor hun kan lukke og låse sin dør og selv bestemme, hvem der kommer ind. Et sted, hvor hun kan have gæster. Hun drømmer om at få et hjem.

Lige nu må Sussi Knudsen nøjes med et værelse på Bocentret Sundholm på Amager i København. Her bor hun sammen med andre hjemløse og socialt udsatte på et af centerets flere bosteder. Men løsningen er kun midlertidig, og hun bryder sig ikke om at være der.

"Her er uro, råb, konflikter og slagsmål. Det er ikke fordi, jeg er utryg. Jeg kan bare ikke lide at være her. I nat for eksempel sov jeg stort set ikke, fordi der var larm. Sådan er det bare på Sundholm," forklarer den 49-årige kvinde, der har boet på gaden on-off i mange år.

Som et tilskud til sin kontanthjælp sælger Sussi Knudsen hjemløseavisen Hus Forbi. På de dage, hvor overskuddet er der, tager hun en stak aviser under armen og stiller sig hen foran en Rema 1000 eller en Fakta-butik og sælger avisen til forbipasserende. Men det er ikke hver dag, at hun kan overskue at være i kontakt med andre mennesker.

"Jeg er hypersensitiv og tager alle indtryk ind. Jeg kan ikke rigtig sortere i dem. Så jeg bliver hurtigt meget træt i hovedet," siger hun.

Ud over sin hypersensitivitet har Sussi Knudsen en række fysiske sygdomme at slås med. Mavesår og en medfødt hjerte-fejl er to af dem. Sygdomme, der kræver, at hun tager en del medicin.

Dårlig helbredstilstand

Og hun er langt fra den eneste af landets cirka 3.000 Hus Forbi-sælgere, der lider af kroniske sygdomme, som kræver medicinsk behandling. Tværtimod, fortæller sekretariatsleder i Hus Forbi, Rasmus Wexøe Kristensen.

"Sælgerne har ofte en dårligere helbredstilstand end resten af befolkningen, og mange lever med flere både fysiske og psykiske sygdomme. Kan de ikke få deres medicin, kan det være fatalt," siger Rasmus Wexøe Kristensen.

Fatalt var det tæt på at blive for Sussi Knudsen og mange af hendes sælger-kolleger i marts 2020, da COVID-19-pan- >

DYREVEN. Hunden Oskar kommer i første række for Sussi Knudsen. Derfor betyder det meget for hende, at medicinordningen også dækker medicin til kæledyr.

> demien med ét tømte gaderne for mennesker. De kunder, der plejede at købe aviserne, var væk, og sælgerne blev nervøse for at gå på gaden.

"Alle fik at vide, at de skulle blive hjemme. Men hvad gør man, når gaden er ens hjem? Sikkerhedsnettet forsvandt simpelthen under dem," fortæller Rasmus Wexøe Kristensen.

Akutte initiativer

Den ekstraordinære situation fik Hus Forbi-sekretariatet til at iværksætte en række akutte initiativer. De mange avissælgere, som pludselig mistede en vigtig del af deres indtægtsgrundlag, fik blandt andet mulighed for at indlogere sig på et hostel og adgang til mad. I forbindelse med afklaringen af, hvad de havde brug for, stod det hurtigt klart, at mange akut manglede penge til medicin.

"Indtægten fra avissalget er for mange det, som har gjort det muligt for dem at købe for eksempel medicin. Da den indtægt var væk, stod mange pludselig og manglede livsnødvendig medicin," siger Rasmus Wexøe Kristensen.

Han var i kontakt med mange sælgere i knibe. Som et eksempel nævner han Jørgen, som får ordineret blodfortyndende medicin.

"Hvis Jørgen ikke får sin medicin, begynder han at få symptomer. Han mærker,

at det sitrer i hele kroppen, og han ved fra tidligere, at det ender med en blodprop, hvis ikke han får medicinen. Jørgen var virkelig bange, da han pludselig ikke havde penge til medicin," siger Rasmus Wexøe Kristensen.

Også Sussi Knudsen stod med ét og manglede sin medicin. Bankerne var lukket, så hun kunne ikke hæve penge fra sin konto.

"Jeg var desperat. Især min hjertemedicin skal jeg bare have. Hvis ikke jeg får den, risikerer jeg at få hjertestop," fortæller hun.

Aftale på plads

Hus Forbi tog fat i Apotekerforeningen, og i løbet af kort tid havde man fået en

Tidligere har vi ofte hørt, at sælgerne har måttet fravælge medicinen, fordi de ikke havde pengene, når den gamle pakke var tom. Medicinordningen giver dem en basal tryghed.

Rasmus Wexøe Kristensen,

sekretariatsleder, Hus Forbi

af tale på plads, der betød, at sælgerne kunne gå ind på det lokale apotek og få udleveret deres medicin uden beregning. Apoteket sender efterfølgende regningen videre til Hus Forbis sekretariat, som refunderer udlægget.

Ordningen blev hurtigt en succes, og den blev efter kort tid udvidet, så den også omfatter medicin til sælgernes dyr. Det har Sussi Knudsen gjort brug af ved flere lejligheder.

"Mange af os sætter vores hunde før os selv. Hvis vi skal vælge imellem at købe mad til hunden eller os selv, så bliver det hunden. De er vores børn," siger Sussi Knudsen og nusser Oskar bag ørerne.

Finansieres internt

Cirka 4-500 Hus Forbi-sælgere over hele landet bruger nu medicinudleveringsordningen. Og de er blevet så glade for den, at ordningen fremover finansieres internt af avissalget frem for af udefrakommende donationer og hjælpepakker. Det har bestyrelsen for Hus Forbi, der primært består af avissælgere, for nylig besluttet.

Rasmus Wexøe Kristensen kalder ordningen "noget af det mest meningsfulde,

vi længe har foretaget os”.

”Tidligere har vi ofte hørt, at sælgerne har måttet fravælge medicinen, fordi de ikke havde pengene, når den gamle pakke var tom. Medicinordningen giver dem en basal tryghed. De behøver ikke at bekymre sig for, om de kan få deres medicin. Det betyder rigtig meget for vores sælgere, at de har en ting mindre at bekymre sig om. Og så bidrager det til en mere stabil behandling af deres sygdomme,” siger Rasmus Wexøe Kristensen.

Det har, ifølge sekretariatslederen været afgørende, at Apotekerforeningen fra starten har været med på idéen, og at apotekerne landet over har bakket op lokalt.

”At apotekerne har været med på den er hele forudsætningen for, at ordningen kan lykkes. Hvis man skal hjælpe de her mennesker, skal man være villig til at gå nogle ekstra skridt. For de passer ofte ikke ind i de systemer, der findes. Derfor er det afgørende, at nogen som Apotekerforeningen og apotekerne er med,” siger Rasmus Wexøe Kristensen.

Drømmen om egen bolig

Han håber, at ordningen, der indtil videre er forlænget til juni 2022, bliver permanent. Det gør Sussi Knudsen også. For hende har den givet en tryghed. Og så har den ikke mindst været en vigtig del af grunden til, at hun tør håbe på, at hun snart kan komme væk fra Sundholm og få opfyldt drømmen om sin egen bolig.

”Før jeg fik medicinen gratis, brugte jeg 3.600 kr. om måneden på medicin. Nu er det lykkedes mig at spare 10.000 kr. op,” siger hun med stolthed i stemmen.

Og det er snart nok til, at hun med hjælp fra kommunen kan få tildelt en såkaldt skæv bolig – en særlig boligform for folk som hende, der ikke passer ind i et almindeligt boligmiljø.

”Jeg tror på, at jeg snart kommer væk fra Sundholm og får min egen bolig. Så vil jeg invitere min datter og mine børnebørn på besøg. Og mine veninder,” slutter Sussi Knudsen. ●

Gratis medicin til hjemløse

Siden foråret 2020 har landets apoteker udleveret medicin til sælgerne af hjemløseavisen Hus Forbi.

Regningen sender apoteket efterfølgende til Hus Forbis sekretariat, der refunderer beløbet.

I starten var ordningen finansieret af donationer. Siden juli har den været en fast del af de kollektive goder, som sælgerne af avisen får for de midler, de tjener på at sælge avisen.

4-500 borgere landet over gør brug af ordningen.

Til at begynde med refunderede Hus Forbi cirka 50.000 kr. om måneden. Nu er ordningen bredt ud, og sælgerne henter samlet set medicin på apotekerne for cirka 120.000 kr. om måneden.

Hus Forbi

Hus Forbi er en organisation, der har til formål at give de hjemløse sælgere mulighed for at tjene deres egne penge og have noget at stå op til. For mange er det at sælge Hus Forbi-avisen et alternativ til tiggeri eller kriminalitet, fordi de her tjener penge på lovlig vis ved at sælge et produkt, som er med til at formidle deres historier.

Den enkelte sælger får halvdelen af indtægten fra avissalget (15. kr.). Den anden halvdel går til Hus Forbi, der bruger pengene til produktion af avisen og til udstyr og uniformer til sælgerne. Hus Forbi driver også en medarbejdercafé for sælgerne i Vanløse og tilbyder en række andre fordele – herunder medicinordningen.

Når man køber Hus Forbi-avisen, bidrager man således blandt andet til, at avissælgerne kan hente medicin på apoteket uden beregning.

Seneste opgørelse fra 2019 viser, at der er 6.400 hjemløse i Danmark. Af dem sælger cirka 3.000 Hus Forbi.

NYT SÆLGERKORT.

Bagsiden af de sælgerkort, der giver adgang til gratis medicin, har fået nyt design.

EUROPA

Udrulning af COVID-19-vaccinationer på tværs af europæiske apoteker

Nyt studie gør status på apotekernes involvering i vaccinationsprogrammet på tværs af 13 lande i Europa.

APOTEKERNE ER EN STOR, men underudnyttet, ressource i udrulningen af COVID-19-vaccinationerne i Europa. Det konkluderer 12 forskere, der står bag en nylig redegørelse af apotekernes rolle i udrulningen i 13 europæiske lande. Apoteket har særligt to fordele i forbindelse med

udrulningen: deres nærhed til befolkningen og deres erfaring med vacciner mod fx influenza og mæslinger. Intet i faglitteraturen tyder på, at der skulle være særlige risici forbundet med COVID-19vaccinationer på apotekerne.

Ud af de 13 lande, der indgår i studiet, er det kun i Storbritannien, at apotekerne er en integreret del af vaccinationsindsatsen. Her kan certificerede apoteksansatte opbevare vacciner, forberede og administrere vaccinationer, både på selve apoteket, hvis gulvarealet er stort nok, eller på lejede arealer. Befolkningen kan booke en tid til vaccination på apoteket på NHS' centrale hjemmeside på lige fod med de øvrige vaccinationscentre.

I Irland er der et ønske om at inddrage apotekerne i vaccinationsindsatsen, men indsatsen er på et tidligt stadie og påvirkes af de omskiftelige vaccineleverancer. Andre steder i Europa er apotekerne kun integreret på lokalt plan, eksempelvis i Madrid og den schweiziske kanton Aargau. Endelig spiller apotekerne nogle steder en rolle i logistikken omkring vaccinationsprogrammet - fx ved at forberede vaccinen, som i Italien, Belgien og Nederlandene.

Årsagen til den generelt lave inddragelse af apotekerne skyldes kun i få tilfælde manglende forsyninger, som i Irland. I stedet peger forskerne på politiske og juridiske forhindringer - enten fordi apotekerne i det store hele har været forbigået (hvilke brancheorganisationer i blandt andet Belgien og Tyskland også har råbt op om), eller fordi der er en politisk uvilje mod at lade apoteksansatte vaccinere mod corona, som det er tilfældet i blandt andet Kroatien og Serbien. ●

Der kan være europæiske lande, hvor apotekerne har været brugt til at understøtte vaccinationsindsatsen, som ikke er omfattet af undersøgelsen.

Paudyal, V., Fialová, D., Henman, M.C. et al. Pharmacists' involvement in COVID-19 vaccination across Europe: a situational analysis of current practice and policy. *International Journal of Clinical Pharmacy* (2021). <https://doi.org/10.1007/s11096-021-01301-7>

STORBRITANNIEN

Online feedback styrker patientoplevelsen på apoteket

I Storbritannien har spørgeskemaer længe været brugt til at måle patienttilfredsheden på apotekerne.

STUDIET HAR TAGET UDGANGSPUNKT i 237 indlæg fra hjemmesiden Care Opinion, hvor patienter kan skrive om deres oplevelser i sundhedsvæsnet. Indlæggene, som forskerne udvalgte, handler alle om patienternes oplevelser med apotekerne og blev tematisk opdelt samt

inddelt i positive eller negative oplevelser.

Forskernes analyse viser, at det, der oftest blev omtalt negativt, var ventetiden, mens personalets attitude derimod oftest blev omtalt positivt. Særligt apotekernes sundhedsydelse blev positivt fremhævet af patienterne, og de ansattes professionalisme blev hyppigt omtalt - mest positivt, men til tider også negativt. Ud fra patienternes egne oplevelser på tværs af de britiske apoteker foreslår forskerne, at der bør sættes mere ind overfor samarbejdet mellem apotek og praktiserende læge. Det blev nemlig ofte angivet som værende en kilde til lange ventetider og manglende professionalisme, eksempelvis ved at de apoteksansatte ofte klagede over lægens langsommelighed, og omvendt, hvilket efterlod patienten med et negativt indtryk af den samlede faglige kompetence.

Selvom de problematikker, der blev fremhævet i studiet, ikke nødvendigvis kan overføres en-til-en til en dansk kontekst, så viser studiet ikke desto mindre, at fortløbig feedback via internettet kan være med til at vise, hvor der bedst kan sættes ind i forhold til patientoplevelsen. Muligheden for at kunne give udtryk for ens oplevelse i et konstruktivt forum er desuden i sig selv med til at forbedre patientoplevelsen, påpeger forskerne, da det kan styrke tiltroen til det sundhedssystem, man er en del af. ●

Loo, J., Greaves, G. & Lewis, P.J. Exploring patients' pharmacy stories: an analysis of online feedback. *International Journal of Clinical Pharmacy* (2021). <https://doi.org/10.1007/s11096-021-01287-2>

p-piller

Tekst: **ADRIAN SKOV**

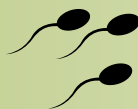
Foto: **ISTOCKPHOTO**

Farlig jubeloptimisme

Udviklingen af den første generation af p-piller var båret af stor optimisme – måske for stor, for visse etiske og sundhedsfaglige hensyn blev forbigået. De første kliniske forsøg med kombinationspillen Enovid i 1955 blev udført på fattige puertoricanere, uden at de blev informeret om potentielle bivirkninger. Enovid, der kom på markedet i 1960, indeholdt en relativt stor mængde syntetisk østrogen, der gav en lang række bivirkninger, særligt venetromboser. Det burde egentligt havde været forudset, da man allerede dengang vidste, at et forhøjet østrogenniveau på grund af graviditet forøger risikoen for venetromboser.

P-piller til mænd

Man har længe forsøgt at fremstille p-piller til mænd, der kan gøre dem midlertidigt infertile. Det kræver dog en meget præcis molekylær påvirkning for ikke at gøre manden steril eller medføre svære bivirkninger. Men ny forskning fra februar i år har vist lovende resultater med stoffet triptonid, der i rendyrket form påvirker et protein i sædcellernes hale, så de ikke kan trænge ind i æggene. I forsøget var stoffet effektivt i mus og aber, uden at det havde særlige bivirkninger, og sædcellernes misdannelser forsvandt 4-5 uger efter, at indtaget af triptonid ophørte. Forskningen er dog på et tidligt stadie.

28 dage

Ved at tage p-pillen 21 dage i streg, efterfulgt af syv pillefri dage, kan man imitere en månedlig menstruationscyklus på 28 dage. Imitationen kommer af en gammel overtro om, at en menstruation hver 28. dag er tegn på en sund reproduktionsevne.

1-2-3: Sådan virker p-pillen

P-pillen består grundlæggende af et gestagen og et østrogen, der beskytter mod uønsket graviditet ved hjælp af tre mekanismer:

- 1) ægløsning blokeres
- 2) livmoderhalsens slim ændres, så sædceller ikke kan trænge igennem og
- 3) livmoderslimhinden ændres, så et befrugtet æg kan ikke sætte sig fast.

Gestagenkløften

P-piller inddeles i generationer alt efter deres gestagentype. Den første generation indeholdt gestagenet norethynodrel. På grund af svag virkning måtte man indtage en stor dosis at opnå den ønskede virkning. Det gav en øget risiko for alvorlige bivirkninger. Derfor lancerede man i slutningen af 1960'erne anden generation med levonorgestrel. Den er i dag er den mest anvendte gestagentype og anset som den sikreste i forhold til bivirkninger. De to seneste generationer er udviklet som modsvar til specifikke bivirkninger såsom vægtforøgelse, akne og følelsesudsving.

345.025

Så mange danske kvinder bruger p-piller i dag. Tallet har været støt faldende siden 2004, hvor der blev udleveret 136.371.000 døgndoser. I dag er tallet nede på 100.281.000 døgndoser.

APOTEKERLAND

OVERTAGELSE

Apoteker **Lisbeth Roslund Nielsen**, Horsens Svane Apotek, overtog **Horsens Løve Apotek** og tilhørende filialer pr. 1. september 2021 fra apoteker Vibeke Dengsø.

NY FILIAL

Apoteker **Steffen Zederkof** og Borup Apotek har åbnet ny filial pr. 5. juli 2021. Filialen er navngivet **Køge Løve Apotek**, og adressen er Vestergade 23, 4600 Køge. Steffen Zederkof driver derudover tre filialer i henholdsvis Strøby Egede, Viby og Bjæverskov.

HORSENS

NY FILIAL

Apoteker **Ragnhild Birgitte Jensen** åbnede per 1. september 2021 ny filial på adressen Havnegade 2D, 5000 Odense C. Filialen får navnet **Apoteket Havnen Odense**. Apotekeren driver i forvejen tre bevillinger og tre filialer i Odense.

ODENSE

Redigeret af
—
**JONATAN DEBELL
OG
TRINE GANER**

FILIAL LUKKER

Apoteker **Mads Korsholm**, Roskilde Dom Apotek, har lukket filialen **Taastrup Torv Apotek** pr. 31. juli 2021.

Mads Korsholm driver fortsat yderligere to filialer i Taastrup samt en filial i Roskilde.

TAASTRUP

KØGE

FAKSE

OVERTAGELSE

Apoteker **Jamhureh Hannani**, Præstø Apotek, har overtaget **Fakse Apotek** den 1. august 2021 efter apoteker Bente Lise Larsen.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI
185. bind - 178. årgang - Nr. 8
3. september 2021

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Andreas Kirkegaard

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Rosendahls Tryk

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf: 2967 143
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF

DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.007 i perioden 1. august - 30. juni 2020

FARMACI NR. 9 UDKOMMER

fredag den 8. oktober 2021

POST

PP

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

APOVIT®

Viden om vitaminer

Nyheder i
APOVIT®
-serien

God
pris

APOVIT® Daglig mælkesyre bakterier

(med 5 µg D-vitamin)

Giver både den anbefalede mængde D-vitamin og udvalgte mælkesyre bakterier til hverdagen

Fødevarestyrelsen anbefaler alle danskere 4-70 år et dagligt kosttilskud med 5-10 µg D-vitamin i vinterhalvåret fra oktober til og med april

APOVIT® Rejse mælkesyre bakterier

(med 12 mg C-vitamin)

Mælkesyre bakterier og C-vitamin til rejsen

C-vitamin bidrager til immunsystemets normale funktion

Rejsevenlige
pknings-
størrelser med
hvh. 10 og 30
kapsler

- Indeholder udvalgte mælkesyre bakterier
- 1 kapsel daglig
- Med patenteret DR® kapsel (Delayed Release), der sikrer at kapslen først henfalder i tarmen, hvorved mælkesyre bakterierne udløses det ønskede sted